

Inleiding

Dit document beschrijft het voorstel voor een nieuwe governancestructuur voor de Generieke Digitale Infrastructuur (GDI) op hoofdlijnen (de richting).

De nieuwe governancestructuur beoogt een efficiënte en effectieve overlegstructuur in te richten, voor adequate sturing op de GDI en daarmee het belang van deze infrastructuur voor Nederland.

Uiteraard is de structuur op zichzelf niet de oplossing voor het versterken van de governance. Vooral gedrag en het nakomen van afspraken maken immers het echte verschil. Een goede structuur met heldere mandaten en rolverdeling is wel een noodzakelijk middel.

Het voorstel voor de governance is gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

- De governance bestaat uit vier lagen: Politiek, Strategisch, Tactisch en Operationeel;
- Het politiek en strategisch niveau stuurt op de visie, het meerjarige Digiprogramma en de meerjarige financiering met betrekking tot het geheel van de GDI;
- Het tactisch en operationeel niveau stuurt op de continuïteit, doorontwikkeling, innovatie en implementatie/gebruik per cluster. Deze clusters zijn: Authenticatie & Identificatie, Dienstverlening, Gegevens en Interconnectiviteit¹;
- De GDI is overheidsbreed en dus van ons allemaal;
- Vermindering van bestuurlijke drukte is noodzakelijk
- Bestaande overleggen gaan op in de nieuwe overleggen binnen de governance, hiervoor zal het principe "pas toe of leg uit" worden gehanteerd;
- De hoeveelheid betrokken partijen bij de GDI noodzaakt tot een duidelijke rolzuiverheid en daarbij behorende verantwoordelijkheden met betrekking tot de verschillende elementen;
- Verantwoordelijkheid zonder zelf alle taken uit te voeren en overleggen bij te wonen, is mogelijk. Dit betekent dat de uitvoering, decentrale overheden en beleidsdepartementen niet alle aan tafel zitten, maar vertegenwoordigd kunnen worden;
- Het Nationaal Beraad Digitale Overheid is verantwoordelijk voor de GDI als geheel, maar mandateert het opdrachtgeverschap voor de afzonderlijke elementen aan partijen.
- De Nationaal Commissaris Digitale Overheid (NCDO) en zijn ondersteunend Bureau Digitale Overheid (Bureau DO) zullen op strategisch en tactisch niveau, het voorzitterschap en secretariaat voeren voor die overleggen;
- Op operationeel niveau zal het Bureau DO de agenda's en verslagen volgen, én ondersteunen bij de doorvertaling naar het strategisch en tactisch niveau, ten behoeve van agendering in het Nationaal Beraad Digitale Overheid en de Regieraden.

De onderstaande uitwerking van de governancelagen geeft aan, vanuit welke rollen deelgenomen wordt aan een overleg, deze invulling kan per overleg verschillen.

¹ De clusterindeling voor de GDI, zal nog nader vastgesteld worden en het "overall"-ontwerp van de governancestructuur is een richting die niet altijd zal passen binnen een bepaald cluster. In de detailuitwerking kan hier binnen het cluster nog aanpassing op plaatsvinden passend binnen de algemene uitgangspunten.

Ministeriële commissie (incl. ambtelijke commissie)**Doel**

De Ministeriële Commissie geeft sturing aan de NCDO en daarmee legt de NCDO verantwoording af aan deze commissie. De NCDO heeft de bevoegdheid om besluitvorming, zelfstandig of namens het Nationaal Beraad Digitale Overheid voor te leggen aan de Ministeriële Commissie.

De NCDO informeert de Ministeriële Commissie over de lange termijnontwikkeling van de GDI en de afhankelijkheden met aanpalend kabinetsbeleid.

De NCDO rapporteert de Ministeriële Commissie over de voortgang op de uitvoering van het opgestelde (meer)jarige Digiprogramma², zowel op resultaten, governance als financiën. Na akkoord van de Ministeriële Commissie biedt de NCDO de voortgangsrapportages, via de Ministerraad, aan de Tweede Kamer aan.

De Ministeriële Commissie is tevens de escalatiemogelijkheid voor de NCDO en het Nationaal Beraad Digitale Overheid. Eventuele knelpunten worden door de NCDO met verschillende oplossingen voorgelegd, de Ministeriële Commissie beslist hierover of kan escaleren naar de Ministerraad. Afspraken die gemaakt worden in de Ministeriële Commissie worden tweejaarlijks bestendig met de decentrale overheden in een separaat bestuurlijk overleg.

De Ambtelijke Commissie is het formele agendaoverleg voor de Ministeriële Commissie en geleidt de conceptagenda door aan de voorzitter van de Ministeriële Commissie.

Onderwerpen

De voorzitter stelt de agenda voor de Ministeriële Commissie samen met de NCDO op. In principe wordt aangesloten bij de huidige werkwijze en processen van de reeds bestaande Ministeriële Commissies met de kanttekening dat het interbestuurlijk karakter van voorop staat. De Ministeriële Commissie stelt de kaders voor de NCDO vast. Dit betekent dat zij in elk geval vaststelt:

- het Digiprogramma waarin onder andere opgenomen de visie, doelen en afsprakenkaders;
- de begroting en het bijbehorend financieringsarrangement;
- de voortgangsrapportages;
- eventuele knelpunten met de oplossingsrichting.

DeelnemersMinisteriële Commissie

Voorzitter: de Minister- President

Vaste leden: De vicepremier, de Minister van Binnenlandse Zaken, de Minister van Economische Zaken, de Minister voor Wonen en Rijksdienst en de Minister van Financiën
Adviserend: de NCDO, bestuurder namens de uitvoeringsorganisaties en een vertegenwoordigend bestuurder namens de decentrale overheden (IPO, VNG, UvW).

Agendaleden: Overige departementen en overige decentrale overheden

² Het Digiprogramma bevat een uitwerking van: de visie en (meerjaren)beleid op de ontwikkelingen van de GDI in relatie tot het digitale overheidbeleid, het afsprakenkader over gebruik, doorontwikkeling, beheer, innovatie, wijziging GDI, wetgevingskader en een passende financieringsstructuur.

Ambtelijke Commissie

Voorzitter: SG BZK/SG EZ als alternerend voorzitter

Vaste leden: NCDO, DG BK, DG B&I, DG RBG, bestuurder namens de uitvoeringsorganisaties en een vertegenwoordigend bestuurder/directeur namens de decentrale overheden (IPO, VNG, UvW).³

Frequentie: twee keer per jaar, indien noodzakelijk vindt een tussentijds overleg plaats.

³ Bij voorkeur dezelfde vertegenwoordiging als in het Nationaal Beraad Digitale Overheid .

Nationaal Beraad Digitale Overheid

Doel

Het Nationaal Beraad Digitale Overheid heeft vooral tot doel om verbindend, invulling te geven aan een veilige, betrouwbare en eenvoudige Digitale Overheid. Het Nationaal Beraad Digitale Overheid bereikt daartoe overeenstemming over de visie en het beleid ten aanzien van de GDI in relatie tot het digitale overheidsbeleid en de ambities van het kabinet. Samen met het Nationaal Beraad Digitale Overheid regisseert de NCDO de samenhang en integraliteit van de GDI. Het Nationaal Beraad Digitale Overheid is gezamenlijk verantwoordelijk voor de GDI als geheel.

4

Onderwerpen

De NCDO stelt de agenda op voor het Nationaal Beraad Digitale Overheid. De NCDO regisseert dat het Nationaal Beraad Digitale Overheid de visie, beleidskaders en begroting voor de GDI opstelt. Het Nationaal Beraad Digitale Overheid stelt het Digiprogramma op. Binnen het Digiprogramma vallen de (meer) jaren plannen van de clusters. Op basis van deze (meer)jarenplannen geeft het Nationaal Beraad Digitale Overheid mandaat aan de Regieraden.

Het Nationaal Beraad Digitale Overheid accordeert de voortgangsrapportages van het Digiprogramma voor de Tweede Kamer (via de MC/AC en de MR).

Het Nationaal Beraad Digitale Overheid bespreekt de volgende zaken: de stand van zaken tav de uitvoering van het Digiprogramma (visie/beleid/plannen) en de financiële begroting en uitputting.

Deelnemers

In het kader van de rolzuiverheid zijn in het Nationaal Beraad Digitale Overheid in ieder geval vertegenwoordigd: de beleidsverantwoordelijken voor de Digitale Overheid en de afnemers. Het is mogelijk dat in het tweede deel van de vergadering van het Nationaal Beraad Digitale Overheid, het overleg wordt uitgebreid met vertegenwoordiging vanuit private partijen (plusleden), waarmee invulling wordt gegeven van de publieke/private samenwerking.

Voorzitter: Nationaal Commissaris Digitale Overheid

Secretaris: Bureau DO

Leden: Departementen op DG-niveau, directielid van VNG, directielid IPO, directielid UvW, bestuurder(s) namens Manifestgroep en een bestuurder namens Klein LEF.

Plusleden: Vanuit de private partijen: directeur VNO/NCW, directeur MKB Nederland, voorzitter Nederland ICT en voorzitter CIO Platform Nederland.

Frequentie: 4 keer per jaar

Regieraad per cluster

De onderstaande beschrijving heeft een algemeen karakter. Per cluster zal de daadwerkelijke inrichting vorm moeten krijgen, waarbij onderstaand stramien als richtinggevend moet worden gezien.

Doel

De Regieraden dragen zorg voor doorzettingskracht op de doorontwikkeling/innovatie, het gezamenlijk gebruik en de zorg voor continuïteit, waarbij de ontwikkelingen op zowel maatschappelijk als technologisch gebied continu betrokken worden.

De Regieraad draagt tevens zorg voor de integraliteit van de GDI elementen in een cluster.

Onderwerpen

Elke Regieraad stelt een (meer)jarenplan op (als één van de onderdelen van het Digiprogramma), waarin doelstellingen zijn opgenomen ten aanzien van innovatie, doorontwikkeling, beheer, aansluiting, implementatie- en gebruik van de elementen in het cluster. Elke Regieraad stelt op aangeven van de opdrachtgevers, een financieel overzicht op, per cluster. Indien er onoplosbare knelpunten ontstaan worden deze voorgelegd aan het Nationaal Beraad Digitale Overheid, ondersteund met mogelijke oplossingen.

In de Regieraad worden verder de volgende zaken besproken: de voortgang van het clusterplan en mogelijke benodigde generieke randvoorwaarden, die noodzakelijk zijn. Daarnaast worden de mandaten voor de Afnemersraden vastgesteld.

Deelnemers

Voorzitter: Directeur Bureau DO

Secretariaat: Clusterregisseur vanuit het Bureau DO

Geborgd moet zijn dat in elk geval de volgende rollen de Regieraad vertegenwoordigd zijn: beleidsverantwoordelijken, opdrachtgevers van de GDI elementen, de afnemers en de beheerders van de GDI elementen.

Dit zijn directeurs van de betreffende beleidsdepartementen, uitvoeringsorganisaties (divisiel directeurs) en decentrale overheden, aangevuld met de betreffende beheerorganisaties.

Op onderwerpen zal de Regieraad worden uitgebreid met vertegenwoordiging vanuit private partijen in de rol van afnemer of marktpartij.

Frequentie: 8 keer per jaar

Afnemersraad per cluster

Doel

De Afnemersraden sturen op de innovatie, implementatie, doorontwikkeling, gebruik en exploitatie van de GDI elementen..

Onderwerpen

De Afnemersraden bespreken de volgende onderwerpen: de stand van zaken en eventuele knelpunten tav aansluiten, beheer, implementatie, beveiliging etc. Ook de releasekalenders, wijzigingsvoorstellen en doorontwikkeling.

Eventuele knelpunten op operationeel niveau worden geëscaleerd naar de Regieraad van het betreffende cluster met mogelijke oplosvoorstellen.

Deelnemers

Voorzitter: De opdrachtgever die bepaald is in Nationaal Beraad Digitale Overheid.

Secretariaat: Afdelingshoofd Logius of een andere beheerder indien van toepassing.

Geborgd moet zijn dat in elk geval de volgende rollen in de Afnemersraden vertegenwoordigd zijn: de opdrachtgevers van de GDI elementen, de afnemers en de beheerders van de GDI elementen. Het gaat dan om medewerkersniveau (niet altijd op basis van vertegenwoordiging, maar uiteraard wel op betrokkenheid)⁴.

Op onderwerpen worden de Afnemersraden uitgebreid met vertegenwoordiging vanuit private partijen in de rol van afnemer en/of leverancier.

Frequentie: 12 keer per jaar

⁴ Ook hier kan vertegenwoordiging aan de orde zijn.

Klankbordgroep Burgers en Bedrijven

Doel

De Klankbordgroep Burgers en Bedrijven geeft input vanuit gebruikersperspectief. De digitale dienstverlening aan burgers en bedrijven kan niet los worden geïmplementeerd en ontwikkeld vanuit de uiteindelijke gebruikers. Om voeling te houden met de uiteindelijke afnemers en onderwerpen te kunnen toetsen op veiligheid, betrouwbaarheid en eenvoud, wordt de Klankbordgroep ingezet.

Onderwerpen

De Klankbordgroep Burgers en Bedrijven geeft input op onderwerpen vanuit de Regieraden, over de clusters heen, naar het Nationaal Beraad Digitale Overheid. Te denken valt aan keuzes in prioriteitstelling/fasering van de implementatie en doorontwikkeling van de GDI elementen. De Klankbordgroep geeft ook input op onderwerpen die in concept door het Nationaal Beraad Digitale Overheid zijn opgesteld, zoals visie en beleidsvoornemens ten aanzien van de GDI elementen.

Deelnemers

Voorzitter: Directeur Bureau DO

Secretariaat: Bureau DO

Voor de klankbordgroep worden uitgenodigd_(vertegenwoordigers van) bedrijven en burgers, de beleidsverantwoordelijke departementen digitale overheid (BZK en EZ), vertegenwoordiging vanuit de uitvoeringsorganisaties en de vertegenwoordigers van decentrale overheden.

Frequentie: 2 keer per jaar

Bijlage 1: Visuele weergave Ontwerp Governancestructuur

